

F2

Vysoká škola
ekonomická v Praze
Fakulta mezinárodních vztahů

fmv.vse.cz

Možnosti a rizika zneužívání neziskového sektoru

Vladimíra Dvořáková

Transparentnost nestátních neziskových organizací jako
prevence proti praní špinavých peněz a financování terorismu

Rada vlády pro nestátní neziskové organizace

VŠE v Praze 10.4.2013

Možnosti a rizika zneužívání neziskového sektoru

Základní koncept přístupu:

struktury možností (opportunity structures)

Rámec (model) struktury možností nežádoucího chování - stavu ukazuje na vazby mezi tím, **kdo** (cílový příjemce), **kým** (aktér), **jak** (mechanismy). Model by měl pomoci struktury možností omezit.

Možnosti a rizika zneužívání neziskového sektoru

Kdo?

1) Teroristické organizace (zahraniční, domácí)

Malá pravděpodobnost, spíše individuální akce násilí (krajní a extremistické proudy)

2) Organizovaný zločin (zahraniční, domácí)

Reálně existující, je otázka vzájemného propojení různých národních skupin

Možnosti a rizika zneužívání neziskového sektoru

Kdo - cíloví příjemci

**3) Organizovaný zločin propojený s politikou
(zahraniční, domácí)**

Reálně existující - „servisní“ organizace

**4) Lobbisticko-klientelistické vazby spjaté s
vrcholnou či krajskou politikou**

Velmi rozvinuté –určující pro rozhodovací
procesy při formování politik.

Možnosti a rizika zneužívání neziskového sektoru

Kým – aktéři (neziskové organizace)

1) Formálně existující občanská sdružení

Neexistuje databáze, ale mnohem výhodnější ekonomické subjekty bez „aktivit“.

2) Specializovaná sdružení – think tanky

Spjata s politiky či politickými stranami -
financování, projekty politických stran –
pseudoobčanská sdružení (snaha omezit vliv)

Možnosti a rizika zneužívání neziskového sektoru

Kým – aktéři (neziskové organizace)

3) Školy (neziskovost není podmínkou)

Akademické tituly jako protislužba a zdroj politického vlivu, praní „výzkumných peněz“ (ministerstva, kraje), legalizace migrace, pobočky zahraničních škol – povinnost jen registrace na MŠMT, školy jako prázdné schránky (novela zákona – státní souhlas bez akreditace)

Možnosti a rizika zneužívání neziskového sektoru

Kým – aktéři (neziskový sektor)

4) Církev

Netransparentnost církevních „restitucí“ vytváří možnosti prodejů (bez dohledu státu, jak bylo za první republiky), prostřednictvím firem (správa církevního majetku – vznikající spící firmy se objevovaly již před přijetím zákona)

Možnosti a rizika zneužívání neziskového sektoru

Jak?

- 1) Přímé finanční platby vůči aktérům** (sponsorské dary), jež jsou „proprány“
- 2) Projekty expertního či vědecko-výzkumného charakteru na státní či krajské úrovni** (často evropské prostředky, kvalita a využitelnost není kontrolována, týmy zahrnující skupiny, které jsou zároveň financovány za formální účast – vytváření klientelistických vazeb)

Možnosti a rizika zneužívání neziskového sektoru

Jak?

3) Legislativním procesem jež vytváří prostor pro „legalizaci“ netransparentního jednání (vláda a státní správa, ale zejména pak legislativní proces v parlamentu – přechod z druhého do třetího čtení je zřejmě nejvíce využitelným prostorem, dále ping-pong mezi oběma komorami)

Možnosti a rizika zneužívání neziskového sektoru

Kdo: Lobbisticko-klientelistické vazby spjaté s vrcholnou či krajskou politikou

Kým: Vzdělávací instituce, církve, think-tanky – respektive politicky orientovaná sdružení,

Jak: Expertní projekty (evropské i neevropské na krajské i celostátní úrovni), legislativní procesy

Možnosti a rizika zneužívání neziskového sektoru

Děkuji za pozornost